

УДК 347.952

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.1.52>

ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ СЬОГОДНІ

Дєєв М.В.,*кандидат юридичних наук, доцент,**доцент кафедри кримінального,**цивільного та міжнародного права,**Національний університет «Запорізька політехніка»*

ORCID: 0009-0005-9896-3992

Дєєв М.В. Щодо особливостей примусового виконавчого провадження в Україні сьогодні.

У статті досліджуються актуальні проблеми функціонування системи примусового виконання судових рішень в Україні в умовах правової трансформації та воєнного стану. Акцент зроблено на порівняльному аналізі правового статусу державних і приватних виконавців, особливостях їхніх повноважень, а також практичних аспектах реалізації виконавчих дій на тимчасово окупованих територіях або в районах ведення бойових дій. Розкривається правова природа виконавчого провадження як завершальної стадії судового процесу, що забезпечує реальне поновлення порушених прав та інтересів сторін.

Особлива увага приділяється нормативному регулюванню дій виконавців під час дії воєнного стану. Зокрема, аналізується правова позиція Верховного Суду щодо застосування строків пред'явлення виконавчих документів, зупинення виконавчих дій щодо боржників, які є військовослужбовцями, а також заборони щодо виконання виконавчих написів нотаріусів на окремі категорії договорів. Окремо висвітлено обмеження щодо відкриття виконавчих проваджень на територіях, що включені до переліку тимчасово окупованих або тих, де ведуться активні бойові дії.

Проаналізовано наявні колізії та прогалини у правозастосовній практиці, пов'язані з неналежним інформуванням виконавців про статус боржника чи місце розташування його майна, що іноді призводить до порушення принципу юридичної визначеності. Наведено приклади судової практики та висновки, які мають значення для формування єдиної правозастосовної практики. Усе це в результаті сприяє впровадженню ефективних процедур примусового виконання, підвищенню якості надання виконавчих послуг та оперативному поновленню порушених прав. Наслідком таких змін є зростання рівня правосвідомості громадян та добровільного виконання судових рішень.

На основі проведеного аналізу сформульовано низку висновків. Існування змішаної моделі (державні та приватні виконавці) загалом позитивно впливає на ефективність системи виконання рішень. Водночас наголошується на необхідності підвищення якості координації між органами виконавчої влади, удосконалення електронної взаємодії, нормативного закріплення механізмів захисту прав учасників виконавчого провадження в умовах воєнного стану, а також посилення контролю за законністю дій виконавців.

Ключові слова: виконавче провадження, державний виконавець, приватний виконавець, воєнний стан, тимчасова окупація, строк пред'явлення, арешт майна, виконавчий напис нотаріуса, зупинення провадження.

Dyeyev M.V. Peculiarities of compulsory enforcement proceedings in Ukraine today.

The article explores the current challenges in the functioning of the system for the compulsory enforcement of court decisions in Ukraine under conditions of legal transformation and martial law. The focus is placed on the comparative analysis of the legal status of state and private enforcement officers, the specifics of their powers, as well as the practical aspects of executing enforcement actions in temporarily occupied territories and areas of active hostilities. The legal nature of enforcement proceedings is revealed as the final stage of the judicial process, which ensures the actual restoration of violated rights and interests of the parties.

Special attention is paid to the regulatory framework governing the actions of enforcement officers during martial law. In particular, the article analyzes the legal position of the Supreme Court regarding the application of deadlines for presenting enforcement documents, the suspension of enforcement actions concerning debtors who are military personnel, and the prohibition of enforcing notarial writs on certain categories of contracts. The article also highlights restrictions on initiating enforcement proceedings in territories included in the official list of temporarily occupied areas or those where active hostilities are ongoing.

The study examines existing legal conflicts and gaps in enforcement practice, particularly those related to the lack of proper information available to enforcement officers about the debtor's status or the location of their assets, which may result in violations of the principle of legal certainty. Examples of judicial practice and conclusions are provided that are important for the development of a unified approach in law enforcement practice.

All of this ultimately contributes to the implementation of effective enforcement procedures, the improvement of service quality, and the prompt restoration of violated rights. These changes lead to increased legal awareness among citizens and a higher rate of voluntary compliance with court decisions.

Based on the analysis conducted, a number of conclusions are drawn. The existence of a mixed model (state and private enforcement officers) has an overall positive impact on the efficiency of the enforcement system. At the same time, the article emphasizes the need to improve coordination between executive bodies, enhance electronic interaction, legally strengthen the mechanisms for protecting the rights of parties to enforcement proceedings under martial law, and increase oversight of the legality of enforcement officers' actions.

Key words: enforcement proceedings, state enforcement officer, private enforcement officer, martial law, temporary occupation, time limits, asset seizure, notarial writ, suspension of proceedings.

Постановка проблеми. Примусове виконавче провадження є завершальною стадією судового захисту прав і свобод, гарантованих Конституцією України. Його ефективність визначає не лише реальність доступу громадян до правосуддя, а й рівень довіри до всієї судово-правової системи. В умовах війни, соціально-економічної нестабільності та реформування органів примусового виконання (зокрема запровадження інституту приватних виконавців), виникає низка нових викликів, пов'язаних із забезпеченням оперативності, справедливості та ефективності виконання судових рішень.

Проблемними залишаються питання розмежування повноважень державних і приватних виконавців, гарантування прав сторін виконавчого провадження, дотримання принципів законності та пропорційності при застосуванні примусових заходів. Крім того, актуальним є забезпечення балансу між інтересами стягувача й боржника, зокрема в контексті заборон на стягнення деяких видів доходів або майна, які набули особливого значення під час воєнного стану.

Метою наукової статті є аналіз особливостей примусового виконавчого провадження в Україні в умовах воєнного стану та визначення шляхів удосконалення правового регулювання у цій сфері.

Стан опрацювання проблематики. Питання примусового виконання судових рішень є предметом постійної уваги як науковців, так і практиків. Теоретичні засади виконавчого провадження в Україні досліджували такі відомі правознавці, як А. Авторгов, О. Алексеєнко, Ф. Бортняк, О. Вебер-Сидор, О. Воронько, Б. Гук, П. Макушев, С. Рабовська, І. Решетнікова, П. Салатний, В. Селезньов, Г. Стадник, С. Фурса та інші.

У наукових публікаціях останніх років також порушуються питання, пов'язані з виконанням судових рішень в умовах воєнного стану, впливом економічної кризи на ефективність примусового виконання, а також адаптацією національного законодавства до вимог Європейської конвенції про захист прав людини (наприклад, роботи Н. Кузнецової, Р. Майданика, О. Капліної). Незважаючи на значну кількість досліджень, залишається недостатньо опрацьованим питання впливу воєнного стану на ефективність та правомірність дій виконавців, особливо щодо обмежень прав боржників. Також потребує подальшого дослідження практика застосування автоматизованої системи виконавчого провадження та цифровізація цього процесу.

Виклад основного матеріалу. Примусове виконавче провадження в Україні є важливою ланкою механізму забезпечення верховенства права, оскільки саме на цьому етапі забезпечується реальне виконання рішень судів та інших органів. Закон України «Про виконавче провадження» визначає загальні засади функціонування цієї сфери, проте у практиці виникають численні проблеми, що вимагають аналізу. Погоджуємося з думкою, що виконання судових рішень є невід'ємною частиною права на справедливий суд [1]. Судові рішення є обов'язковими до виконання на всій території України. Виконання судових рішень має вирішальне значення, оскільки саме на завершальній стадії судового розгляду відбувається їх реалізація. Якщо судові рішення не виконуються, це може призвести до колапсу судової системи та погіршити баланс поділу влади. Тому навіть у складні часи, такі як війна, держава не повинна ігнорувати конституційні права осіб, які звернулися за захистом своїх прав до суду [2; 3].

Відповідно до Закону України «Про виконавче провадження», виконавче провадження – це сукупність дій органів і посадових осіб, передбачених Законом, спрямованих на примусове виконання рішень судів та інших органів як завершальної стадії судового провадження, а також примусове

виконання рішень інших органів, що здійснюються на підставі рішень, прийнятих відповідно до Закону, в межах повноважень та у спосіб, передбачений Законом, іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до Закону та іншими актами законодавства [4].

У зв'язку із вторгненням російської Федерації та дією на території України воєнного стану, Верховною Радою України внесено зміни та доповнення до ряду Законів України, та прийнято чимало нових. Зокрема, такі зміни не оминули і відносин, що виникають у сфері виконавчого провадження [5]. 15 березня 2022 року Верховна Рада України доповнила пункт 10-2 Розділу XIII Закону України «Про виконавче провадження», відповідно до якого було призупинено вчинення виконавчих дій та заборонено заміну стягувачів у виконавчих діях, якщо стягувачами є російська Федерація або вказані категорії осіб: громадяни російської Федерації; юридичні особи, які створені та реєструються відповідно до нормативно-правових актів, відмінних від законодавства України, включають серед своїх кінцевих бенефіціарних власників, членів або учасників (акціонерів) російську Федерацію, громадянина російської Федерації або юридичну особу, створену та зареєстровану згідно із законодавством російської Федерації.

На період воєнного стану послаблено заходи примусового виконання у вигляді арешту коштів для фізичних осіб боржників на кошти яких накладено арешт органами державної виконавчої служби, приватними виконавцями, без урахування такого арешту, якщо сума боргу за виконавчим документом не перевищує 100 тисяч гривень; юридичним особам – боржникам дозволено здійснювати видаткові операції з рахунків на які накладено арешт, виключно для виплати заробітної плати в розмірі не більше 5 мінімальних заробітних плат в місяць на одного працівника відповідної юридичної особи, а також сплати податків та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; припиняється звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника, крім аліментів та рішень за якими є боржниками фізичні або юридичні особи які належать до російської Федерації [6].

На думку окремих науковців, такий законодавчий підхід в умовах воєнного стану порушує права стягувача як сторони виконавчого провадження та знімає обмеження з іншої сторони – боржника. Стягувачі, як особи, які бажають отримати належне їм і пройти всі стадії процедури, не можуть отримати суму боргу, визначену на їхню користь у виконавчому документі, і повинні чекати закінчення дії всіх мораторіїв у період воєнного стану [7, с. 85].

Відповідно до статті 55 нашого Основного Закону, навіть в умовах воєнного стану не повинні обмежуватися права кредиторів, а отже, не повинні зніматися обмеження з боржників, а навпаки, має бути зроблено все можливе для забезпечення своєчасного і повного виконання рішень судів та інших компетентних органів, а також для підвищення довіри громадян до судової системи в цілому [8, с. 779].

У контексті збройної агресії російської Федерації проти України законодавець передбачив низку винятків та обмежень щодо примусового виконання рішень, спрямованих на захист прав та інтересів боржників, які перебувають у складних обставинах. Зокрема, заборонено відкриття виконавчих проваджень щодо боржників, місцем проживання або реєстрації яких є тимчасово окуповані території України. Це положення покликане запобігти неправомірному втручання у майнові права осіб, які фактично не мають можливості брати участь у виконавчому провадженні через об'єктивні обставини.

Крім того, зупинено дію постанов державних виконавців про тимчасове обмеження боржників у праві користування певними видами зброї, зокрема: вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, а також пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи подібними за властивостями металевими снарядами не смертельної дії. Такий підхід обумовлений необхідністю усунення процесуальних бар'єрів для боржників, які можуть бути залучені до захисту держави від збройної агресії, та спрямований на забезпечення їхнього права на володіння зброєю в умовах воєнного стану.

Окрім цього, встановлено заборону на примусове виконання виконавчих написів нотаріусів, що також є запобіжним механізмом проти можливих зловживань та утисків прав боржників в умовах обмеженого доступу до правосуддя. Виконавчим написом визнається розпорядження нотаріуса про примусове стягнення з боржника на користь кредитора грошових сум або про передачу чи повернення майна, вчинений на документі, який підтверджує зобов'язання [9, с. 33]. Банк, мікрокредитна установа або колекторське (факторингове) агентство звертається до нотаріуса для вчинення виконавчого напису. Після того, як нотаріус складає виконавчий документ (напис), заявник (банк, мікрокредитна установа або колекторська компанія) звертається до державного/приватного виконавця для примусового виконання. Державний/приватний виконавець відкриває виконавче провадження та проводить виконавчі дії зі стягнення заробітної плати, пенсії, стипендії чи інших доходів боржника. У багатьох випадках боржник дізнається про виконавче провадження лише після того, як на його рахунок накладено арешт або кошти з нього вже стягнуто [10, с. 635].

Зміни торкнулися і приватних виконавців, а саме у період дії воєнного стану приватний виконавець за заявою сторони виконавчого провадження або з власної ініціативи, за умови наявності об'єктивних підстав, має право своєю постановою скасувати постанову чи інший процесуальний документ (або їх частину), винесені ним у виконавчому провадженні [11].

За рішеннями про стягнення аліментів, стягувачам дозволено напряму звертатися до установи або підприємства в якому працює боржник, із заявою про перерахування стягнутих з боржника аліментних коштів на банківський рахунок стягувача. Нагадаємо, до внесення вищевказаних змін, відрахування сплачувались на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця [12].

Статтею 196 Сімейного кодексу України унормовано, що у разі виникнення заборгованості з вини особи, яка зобов'язана сплачувати аліменти за рішенням суду або за домовленістю між батьками, одержувач аліментів має право на стягнення неустойки (пені) у розмірі одного відсотка суми несплачених аліментів за кожен день прострочення від дня прострочення сплати аліментів до дня їх повного погашення або до дня ухвалення судом рішення про стягнення пені. Звертаємо увагу, що прийняті вищевказаним Законом зміни не забороняють нараховувати та стягувати неустойку за прострочення сплати аліментів. Тож стягувач матиме цілком законне право звернутися в майбутньому до суду та отримати судові рішення про стягнення пені. Таким чином, враховуючи, що аліменти на утримання дитини є гарантією виконання кожним з батьків свого обов'язку забезпечувати дитину, радимо батькам сумлінно їх сплачувати. Для уникнення непорозуміння та попередження подальшого стягнення пені за несвоєчасну сплату аліментів, радимо боржникам після закінчення воєнного стану подати копії квитанцій про сплату до відповідних органів державної виконавчої служби [12]. Строки у виконавчому провадженні під час воєнного стану перериваються та встановлюються з дня припинення або скасування воєнного стану.

У постанові Верховного Суду від 15.03.2023 року у справі №260/2595/22 та постанові від 03.08.2023 року у справі № 420/10415/22 було надано правову позицію щодо правильного застосування норм матеріального та процесуального права. Зокрема, наголошено, що порядок і строки пред'явлення виконавчих документів до примусового виконання регулюються спеціальним нормативно-правовим актом – Законом України «Про виконавче провадження».

Суд дійшов висновку, що в умовах воєнного стану діє норма, яка передбачає переривання перебігу строків, установлених цим Законом, зокрема строків на пред'явлення виконавчих документів до виконання. Такий підхід забезпечує правову визначеність і гарантує дотримання прав учасників виконавчого провадження в умовах обмежених можливостей для реалізації своїх процесуальних прав [13].

Врегулювання відносин також торкнулися іпотечного майна, а саме у період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після його припинення або скасування щодо нерухомого майна (нерухомості), що належить фізичним особам та перебуває в іпотеці за споживчими кредитами, зупиняється дія статті 37 (у частині реалізації права іпотекодержателя на набуття права власності на предмет іпотеки), статті 38 (у частині реалізації права іпотекодержателя на продаж предмета іпотеки), статті 40 (у частині виселення мешканців із житлових будинків та приміщень, переданих в іпотеку, щодо яких є судові рішення про звернення стягнення на такі об'єкти), статей 41, 47 (у частині реалізації предмета іпотеки на електронних торгах) [14].

Щодо виконавчих написів нотаріусів: «дозволити не можна заборонити». Із 6 травня 2023 року, у зв'язку з набранням чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих особливостей організації примусового виконання судових рішень і рішень інших органів під час дії воєнного стану» від 11 квітня 2023 року № 3048-IX, норми щодо виконання виконавчих написів нотаріусів зазнали уточнення. Зокрема, встановлено заборону на відкриття виконавчих проваджень на підставі виконавчих написів нотаріусів, учинених на кредитних договорах, що не посвідчені нотаріально. Іншими словами, лише виконавчі написи, вчинені на нотаріально посвідчених кредитних договорах, можуть бути підставою для відкриття виконавчого провадження. Це також означає, що всі виконавчі написи, які перебували на виконанні в органах державної виконавчої служби або у приватних виконавців до набрання чинності Законом України № 2455-IX від 27.07.2022 року (який набрав чинності 25.08.2022 року), знову підлягають виконанню, за винятком тих, що стосуються кредитних договорів без нотаріального посвідчення. Таким чином, нові виконавчі провадження можуть відкриватися на підставі виконавчих написів нотаріусів, якщо ці написи вчинено на нотаріально посвідчених договорах, а також можуть поновлюватися раніше зупинені виконавчі дії відповідно до змін у законодавстві [15].

У період дії воєнного стану в Україні, запровадженого Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, встановлюється заборона на відкриття виконавчих проваджень

і вжиття заходів примусового виконання судових рішень на територіях, що належать до територіальних громад, розташованих: на території, де ведуться активні бойові дії, або на тимчасово окупованих територіях України. Зазначені території визначаються відповідно до переліку, затвердженого центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізацію державної політики з питань тимчасово окупованих територій України. Вказана заборона діє з дати включення відповідної території до переліку таких, на яких ведуться бойові дії або які є тимчасово окупованими, до моменту її виключення з цього переліку. Такий підхід має на меті запобігти порушенню прав учасників виконавчого провадження в умовах неможливості належного доступу до правосуддя та обмеженого функціонування органів державної влади на відповідних територіях [16].

У постанові Верховного Суду від 24 квітня 2023 року у справі № 910/5953/17 сформульовано правову позицію щодо правомірності дій державного виконавця у контексті дії воєнного стану. Зокрема, суд дійшов висновку, що виконавче провадження було відкрито обґрунтовано, оскільки місцезнаходженням Департаменту державної виконавчої служби є місто Київ, яке не входить до переліку територій, на яких ведуться активні бойові дії або які є тимчасово окупованими. Крім того, Верховний Суд визнав правомірним застосування державним виконавцем заходів примусового виконання судового рішення, зокрема накладення арешту на майно та грошові кошти боржника і його структурних підрозділів, оскільки скаржником не було доведено, а судами не було встановлено, що ці виконавчі дії здійснювалися на території територіальних громад, які підпадають під визначення тимчасово окупованих, заблокованих або таких, на яких тривають активні бойові дії, а також щодо майна, що розташоване на таких територіях.

Водночас законодавство не містить прямої заборони на вчинення виконавчих дій щодо юридичних осіб, місцезнаходженням (реєстрацією) яких є територія, включена до Переліку територіальних громад, що розташовані в районах бойових дій або перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні). Аналогічна правова позиція викладена у постановах Верховного Суду від 23.03.2023 року у справі № 905/2368/15 та від 10.05.2023 року у справі № 904/1708/22.

Окремо слід звернути увагу на особливості здійснення виконавчих дій щодо боржників, які є військовослужбовцями (комбатантами). Відповідно до статті 34 Закону України «Про виконавче провадження», у такому випадку виконавчі дії підлягають зупиненню, якщо їхнє здійснення неможливе через умови проходження військової служби або за заявою стягувача, який сам проходить таку службу[1].

Окрема ухвала Господарського суду міста Києва у справі № 910/20689/21 від 26.09.2023 року містить важливі висновки щодо дотримання прав боржника у виконавчому провадженні в умовах воєнного стану. Зокрема, суд підкреслив, що судові рішення є безумовно обов'язковими до виконання на всій території України, проте законодавство одночасно гарантує захист прав боржника при вчиненні виконавчих дій. Суд звернув увагу, що вчинення виконавчих дій у разі наявності обставин, передбачених пунктом 1 частини першої статті 34 Закону України «Про виконавче провадження» (зокрема, перебування боржника у лавах Збройних Сил України або інших військових формуваннях), без належної поінформованості виконавця щодо такого статусу особи, грубо порушує обов'язок держави щодо забезпечення гарантій для осіб, які захищають Україну в умовах воєнного стану. Це свідчить про наявність системних порушень та прогалин у сфері примусового виконання судових рішень, пов'язаних із відсутністю належної перевірки статусу боржника як військовослужбовця або учасника бойових дій. Водночас законодавець частково змінив правове регулювання вказаних відносин: на період дії воєнного стану Верховною Радою України відновлено можливість накладення арешту на кошти боржника та звернення стягнення на його заробітну плату [15].

Висновки. Отже, правовий статус державних та приватних виконавців регулюється законом «Про органи та осіб що здійснюють примусове виконання рішень». Між тим в зазначеному законі врегульовано питання стосовно повноважень державного та приватного виконавця. Державні виконавці мають більше категорій виконання рішень, наприклад приватні виконавці, на відміну від державних, не можуть виконувати рішення стосовно боржників з державною та комунальною формами власності, рішення щодо дітей, рішення про вселення та виселення, а також рішення про конфіскацію майна.

Права та обов'язки державних, приватних виконавців абсолютно тотожні, вони уповноважені: безперешкодно входити до підприємств, організацій, установ, земельних ділянок, накладати арешти на майно, рахунки у банках, опечатувати та вилучати майно, здійснювати запити, вимоги до інших органів з метою отримання певної конфіденційної інформації стосовно майна або місцезнаходження боржника, складати акти, у разі потреби залучати поліцію, звертатися до суду з поданнями про привід, примусове входження до житла, виділ частки майна, тимчасовим обмеженням у праві виїзду боржника або керівника юридичної особи закордон.

Можна констатувати, що і державні, і приватні виконавці здійснюють свою діяльність практично відповідно до однакових правил. Водночас слід зауважити, що, незважаючи на те, що приватні виконавці працюють паралельно з ДВС, правовий статус перших відрізняється від других: різним способом відбору на посаду; різним обсягом компетенції (приватні виконавці обмежені у прийнятті до виконання низки видів виконавчих документів); способом оплати винагороди та її розміром; діяльність приватних виконавців, крім Міністерства юстиції, контролює ще й Асоціація приватних виконавців тощо. Окремо, з позитивного боку, хотілося б зазначити, що існування державних і приватних виконавців створює конкуренцію між ними, що, у свою чергу, приводить до їх постійного самовдосконалення. Все це у результаті сприяє пошуку та впровадженню ефективних процедур, наданню якісних послуг, швидкому відновленню порушених прав. За результатами цього спостерігаються позитивні зміни у правосвідомості громадян і рівень добровільного виконання судових рішень тощо.

Зокрема, важливість діяльності приватних і державних виконавців полягає в тому, що вона спрямована на виконання важливої функції в механізмі держави, а саме: по-перше, з правового погляду сприяє підвищенню ефективності судової системи України; по-друге, має суттєвий соціальний ефект, адже істотно впливає на якість та ефективність правової захищеності законних прав та інтересів громадян, що, у свою чергу, підвищує рівень довіри населення до держави взагалі та судових органів зокрема; по-третє, забезпечує економічну стабільність держави та кожного окремого громадянина.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 30. Ст. 542.
2. Кірюшин А.А. У разі неодержання боржником копії постанови про відкриття виконавчого провадження державний виконавець не вправі вчиняти виконавчі дії (ВС/КГС № 916/1605/15-г від 07.05.2018). URL: https://protocol.ua/ua/vs_kgs_u_razi_neodergannya/ (дата звернення: 24.06.2025 р.).
3. Манойленко К. Особливості виконавчого провадження в умовах воєнного стану. *Головна – Новини – Особливості виконавчого провадження в умовах воєнного стану*. 10 травня 2022 року. URL: <https://golaw.ua/ua/insights/publication/osoblivosti-vikonavchogo-provazhennya-v-umovah-voennogo-stanu/> (дата звернення: 30.06.2025 р.).
4. Мирошніченко І. Особливості виконавчого провадження під час воєнного стану. *Верховний Суд: кейси, правові позиції*. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analytics/210889_osoblivost-vikonavchogo-provazhennya-pd-chas-vonnogo-stanu (дата звернення: 01.07.2025 р.).
5. Зупинено виконавчі дії, стягувачами за якими є РФ або пов'язані з нею особи. *Юридичні новини України. Законодавство*. URL: https://lexinform.com.ua/zakonodavstvo/zupyneno-vykonavchi-di-yi-styaguvachamy-za-yakymy-ye-rf-abo-pov-yazani-z-neyu-osoby/#google_vignette (дата звернення: 02.07.2025 р.).
6. Мартиненко А. Законодавче регулювання виконавчого провадження в умовах воєнного стану. *Юридична газета online. Всеукраїнське професійне юридичне видання*. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/vikonavche-provazhennya/zakonodavche-regulyuvannya-vikonavchogo-provazhennya-v-umovah-voennogo-stanu.html> (дата звернення: 03.07.2025 р.).
7. Меленчук В.І. Звернення стягнення на грошові кошти боржника у виконавчому провадженні під час дії режиму воєнного стану в Україні. Актуальні проблеми приватного права в умовах євроінтеграційних процесів в Україні: збірник тез доповідей учасників науково-практичного семінару (11 листопада 2022 року) / за заг. ред. М.С. Долинської, І.В. Красницького, Ю.М. Юркевича. Львів: ЛьвДУВС, 2022. С. 84–86.
8. Припхан І.І. Окремі питання нормативного регулювання стягнень на підставі виконавчого напису нотаріуса за кредитними договорами в умовах воєнного стану. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття: матер. Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.)* / за заг. ред. С.В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 778–781.
9. Радзієвська Л.К., Пасічник С.Г. Нотаріат в Україні: навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2000. 528 с.
10. Притуляк В.М. Виконання рішень в умовах військового стану з урахуванням змін від 11.04.2023 р. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: Синергія наукових, освітніх та технологічних рішень: міжн. наук.-практ. конф. (19.05.2023 р.)*. м. Одеса. С. 634–637.

11. Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності приватних виконавців та примусового виконання судових рішень, рішень інших органів (посадових осіб) у період дії воєнного стану: Закон України від 27 липня 2022 р. № 2455-IX. *Офіційний вісник України*. 2022. № 68. Ст. 4061.
12. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 р. № 2947-III / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України* 2002. № 21. Ст. 135.
13. Про внесення зміни до розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження»: Закон України від 15.03.2022 р. № 2129-IX. *Офіційний вісник України*. 2022. № 33. Ст. 1728.
14. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 р. № 2120-IX. *Офіційний вісник України*. 2022. № 33. Ст. 1722.
15. Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих особливостей організації примусового виконання судових рішень і рішень інших органів під час дії воєнного стану: Закон України від 11.04.2023 р. № 3048-IX / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 68. Ст. 236.
16. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 року № 64/2022. *Офіційний вісник України*. 2022. № 46. Ст. 2497.